

maatschap der
neerde) Neder-
iging (N. C. S.
oot er bij allen,
erde studenten
zij den studen-
gen, en hun dit
De Synode van
eken, „dat van
et gereformeer-
evangeliseeren
iding van het
komt klaar de
nover an-
men zich
der refor-
andhaaft!
ynode, dat het
ansche kerken,
voortaan lei-
meer men van-
iet anders dan

len de geinsti-
de deputaten
ng er mee
innen met zich
van de Gere-
k „de drie For-
j alleen de ge-
loofs-artikelen“
eel Uwer depu-
tied zijn. En
zen. De Heilige
le 12 artikelen
n den loop der
pracht. Geinsti-
daarom op con-
tres“ te begin-
den zij den con-
Patres gevoerd,
zen; zij kunnen
eerde belijdenis
Eenigheid“, en
te nemen“¹³).
ig! Wij moeten,
r het „terrein“
gen. De Synode
erken met een
de te stichten
gen, „van de in-
lenheid aan de
05: vast-
s van de
in Indië.
in Indië
is hebben,
ting daar-

1, dat de kerken
t men hun niet
voord uitgelegd
prediken.
komt het, dat
woord kan niet
ingen heb-
r het zen-
enis thuis
er water d
zettelijke deva-
t door de „zen-
d genomen. Dit
e van Christen
e daar aange-
enische leiders
deze (ethische,
maar voren ge-
omgezet: „Het
1, welk stempel
anbaar verkon-
te Evangelisten
Stanley Jones
volgde, weinig

n, art. 81; ds H.
g. art. 167, 170;

J. Hanja.
zendingrapport
ter de vorm kan
zijn.
t, 1946 te Zwolle,
it komt er
een belijde-
uit en lands
ding, te weten,
I. P. van Dusen
eldraad; voorts
Whitby, Canada,
chen de „belijde-
selijdenis“ in ha-
n in de wereld“,

men oude jaar-
C.S.V., doorziet,
de namen tegen-
de oecumenische
Mott, die destijds

kans zouden gekregen hebben of krijgen aan het woord te komen“¹²).

Als gevolg hiervan hebben de zendelingen aan hun volgelingen gepredikt, dat alle kerken toch praktisch één waren en hebben hun de verschillen verzwegen. Dit geschiedde in China (waar de modernistische zending, gerugsteund door de I.Z.R., het monopolie verkreeg), doch ook in Korea en Japan (waar de gedwongen eenheid door den staat tot nog toe gehandhaafd is) en Voor-Indië (waar men praktisch alle kerken tot een kerk-unie vereenigd heeft, n.l. de anglicaansche, methodistische, presbyteriaansche en amerikaansche-nederlandsche-hervormde!). En we weten allen wat vandaag in dit opzicht in den Archipel gebeurt. Laten we toch niet denken, dat die kerken, die zich vereenigen, straks door den Geest zoo geleid worden, dat er vanzelf uit hen een nieuwe belijdenis opkomt. Laten we bedenken, dat het evan- gelie hun vaak kort en onvolledig is gepredikt. Hun verlangen naar eenheid is vrucht van den humanistischen oecumenischen wind, dien de gedeformeerde zendelingen zaaden. En voorts komt daarbij de uitermate gevaarlijke nationalistische factor. Voor den staat, die alles controleeren wil, is een eenheidskerk zeer gemakkelijk. Japan dwong niet voor niets tot kerk-unies. Hoe breder de eenheid wordt, hoe meer de kerk uitgehold wordt, het modernisme wint en de kerk staatsinstrument wordt.

In naam van Christus, wiens ja ja is, spreke de kerk op het zendingsveld hetzelfde rijke Woord Gods als hier in het afvallige Westen. Dat dat Woord gehoord kan worden, bewijst de stem die tot ons overkamt uit Oost-Soemba¹⁴).

D. Het is voorts aan het inslapen van het ambt der geloovigen te danken, dat er een aparte kaste van „zendingsmensen“ kwam, die thans de kerk bij den strijd aan het zendingfront de nederlaag bezorgt. We zullen hier onze schuld te belijden hebben. De zending had veelal niet die aandacht, waar ze recht op had. En hierdoor — en mede door den tijdgeest en de infiltratie vanuit reeds aangestoken gebieden — zette daar de deformatie in. Sprak niet de modernist dr J. R. Mott in 1926 (!) te Djogja voor den N.I.-Zendingbond? Kreeg men niet een hiërarchie juist in de zending? Zijn het in de geheele wereld niet steeds dezelfde figuren, die op oecumenische conferenties aanwezig zijn en wordt er zoo over het zich al meer onmondig makende kerkvolk niet een oecumenische dictatuur uitgeoefend? Ook door de indische leiders, als b.v. Probawinoto? En aanvaardt men hier te lande maar niet al te gaarne argumenten als: we moesten toch wel wat toegeven, anders raakten we alles kwijt! Alsof we de zonden doen moeten, opdat de genade des te meerder worde! Opereert men niet volgaarne met het argument, dat tegenover de massaliteit van Islam en Rome, alleen een massale aanval van het onroomsche protestantisme helpt!¹⁵) Dezelfde menschen, die als kind in de overwinning van de kleine Gideonssende geloofden, laten zich nu door deze argumenten misleiden. We leven in de eeuw der oecumenische hiërarchie, die, koste wat het kost, haar plannen doorzet. Velen maken zich diets, dat men bij samenwerking de eigen belijdenis nog wel zal kunnen vasthouden, ja dat door

¹³) Dr H. Kraemer, „De Roeping der Kerk“, blz. 115. In deze uitspraak wordt het accent dus gelegd op de bevrediging van het religieus gevoel, niet op het brengen der klare, doch ergerlijke boodschap Gods.

¹⁴) Zie wat gepubliceerd werd van de hand van ds K. Tanahomba, Rev. J. G. Vos schrijft in „The Foreign Missions Conference of North America, a Review of Its fiftieth Annual Report“, blz. 16, dat hij als missionaris in Manchuria in prediking en onderwijs overeenkomstig de Westminster Confessie Gods Woord bracht. Hij „bevond, dat chinese christenen zeer goed dat leersysteem kunnen aanvaarden en bevatten, en dat overal waar zij dit doen er geen sprake“ is van dat verlangen naar organische unie..... doch integendeel er een echte waakzaamheid is aan de zijde van chinese christenen ten opzichte van gevaren en valkuilen van organische unie op een minimale leerstellige basis, zooals b.v. deze naar voren komt bij de „Kerk van Christus in China“.

Over China zie voorts de (helaas weinig opgemerkte) noodkreten in het begin van „Gods Ploegschaar“, door D. Krijger.

¹⁵) Het verslag van deze conf. meldt, dat dr Mott toen reeds over de eenheidsbeweging sprak. „Ik kan u zeggen, dat deze beweging vooruit gaat, snel vooruit gaat als een meekundige reeks“. „Het doel schijnt te zijn om te kunnen komen tot een federatie van alle belijdende Christelijke Kerken“. Verslag blz. 42. Samenwerking t.a.v. onderwijs, lager en hooger, literatuur, medische verzorging kwam mede naar voren. Tenslotte bepleitte dr Mott sterk de vorming van een zendingraad. „Elke Kerk heeft van een andere Kerk wat te leren“. In dit verband is het opmerkelijk dat in „Tomorrow is here“ van K. S. Latourette en W. Richey Hogg opgemerkt wordt, dat vóór den eersten wereldoorlog „dr Mott de wereld rondreisde om lichamen in het leven te roepen, die later christelijke nationale raden werden“ (blz. 46). Blijkbaar heeft dr Mott na den eersten wereldoorlog Indië met dat doel bezocht.

¹⁶) Van Dusen, a.w. blz. 80: „Slechts een groot, werkelijk kerklichaam kan standhouden tusschen de ontbindende krachten van oorlog en revolutie. Slechts een werkelijk kerklichaam telt mee in een eeuw van wereldconflicten en massa-bewegingen“. Aardsche macht begeeren wij!

mee te doen met de vrijzinnigheid, wier gunst men nu heeft, deze al meer orthodox zal worden. De tekst, dat de Geest in alle waarheid zal leiden, doet hierbij dienst.....

Inderdaad, de Geest leidt in alle waarheid. Maar die waarheid moet niet (barthiaansch) gevonden worden in een nieuwe oecumenische theologie, waarvan vele dwazen droomen, maar die is er in Gods heilig Woord. Dat roept ons toe ons ver te houden van zulke onheilige relaties en als spelbrekers ons den haat der wereld op den hals te halen¹⁷). Het is hard noodig dat de oogen van hen, die zeggen te staan op den grondslag van Gods Woord in ons land en in de geheele wereld, opengaan voor de rampen, die onheilige samenwerking, ten strengste door den Heere verboden (2 Kron. 19:1, 2; 20:37) in de kerkhistorie reeds bewerkt heeft (China, Korea, Nederland!) daar deze steeds uitliep op een dictatuur van het modernisme.

Dat de oecumenische macht zich zoo snel ontwikkelen kon, doet ons, die de Schriften kennen, huiveren. Dat zij, die nog niet zoo lang geleden met ons aan één avondmaalstafel zaten, deze wereldmacht steunen met gebed en gaven, zij ons een aansporing om ons niet te verheffen, doch toe te zien dat we nederig het Woord van onzen Koning vast blijven houden. De Heere make ons getrouw, opdat wij allen die den Heere Christus liefhebben in onverderfelijkheid oproepen zich vrij te maken van alle oecumenische tyrannie en met ons de zending krachtig ter hand te nemen, onverzwakt handhavende „de drie Formulieren van Eenigheid“.

Sneek.

C. v. d. WAAL.

Naschrift. In Amsterdam kwam onlangs een congres bijeen van bijbelgetrouwe theologen; ze wilden tegen de oecumenische nivellering een dam opwerpen. Zeer noodzakelijk. Toen, tegen de aanvankelijk gewekte verwachting in, tóch achteraf de synodocraten werden gevraagd (Aalders, Dijk), die factisch met deze internationale prijsgeving van het evangelie meedoen (lees ook de noten onder dit artikel) hebben collega Veenhof en ik geweigerd mee te doen: het helpt niet, de vloer te dwelen, als de waterkraan niet afgesloten wordt. Men heeft dat benepheid genoemd, en enkele theologen, bien étonnés de se trouver ensemble, klopten mekaar eens op de schouders, en waren tegen de extremisten en tegen de absolutisten. Nu, wij ook. Maar willen zij dit artikel eens overwegen?

De benoeming van Bavinck is gebleken een achteruitgang te zijn; hetgeen we aanstonds hebben gezegd; een oogenblik hebben we, toen de man één keer een goede lijn trok in een eerste lezing, nog gedacht, dat ons bezwaar tegen hem kon vervallen, maar we zijn hevig teleurgesteld. En wat hier in de noten gezegd wordt over Berkouwer, Waterink, e.a. is ook duidelijk. Over de prinsessen in Soestdijk schrijven is gauwer geschied dan op internationaal gebied panden te bewaren, K. S.

¹⁷) Joh. 17:14: Ik heb hun Uw Woord gegeven (daarin ligt de ware éénheid!) EN DE WERELD HEEFT HEN GEHAAT! Laat ons bedenken, dat we vandaag weer in dezelfde positie verkeeren als de Afgescheidenen. Schreef niet 25 Mei 1836 Minister van Pallandt aan Minister van Maanen: „Het is wel te bejammeren, dat bij zoveel merkbare toenadering tusschen de onroomsche christelijke afdelingen, een paar ellendelingen slegts hebben op te staan en stoute schoenen aan te trekken, om niet slegts den gewenschten voortgang in den waren christelijken zin te stuiten, maar ons weder een halve eeuw te doen agteruitgaan“ (Archiefstukken betreffende de Af-schelding van 1834, deel III, bewerkt door dr F. L. Bos, no. 162, blz. 285). Reeds toen was reeds hij veracht, die het teken van het Oecumenische (destijds irenisch ge-heeten) beest niet wilde dragen!

Art. 1 en 2 van de Zendingsoorde

De zendingzaken verdienen onze bijzondere aandacht op de komende generale synode te Amersfoort. Niet alleen in verband met het rapport, dat de deputaten voor de Zending hebben uit te brengen over hun daden en over den arbeid op Oost-Soemba, maar vooral in verband met het verzoek van Groningen en Friesland om de synode bijeen te roepen, gezien het aanbod van een nieuw zendingsterrein.

Eer we iets over dat nieuwe terrein willen zeggen aan de hand van de ons toegezonden rapporten, willen we een opmerking maken over de wijze waarop deze heele zaak de synode heeft mogen en kunnen bereiken. In de rapporten, welke de commissie van de classis Leeuwarden aan de kerken heeft toegezonden en waarin we een duidelijk beeld ontvangen van hetgeen tot nu toe geschied is, wordt behoorlijke aandacht besteed aan de artikelen een en twee van de Zendingsoorde.

Het is een wonder dat het vragen om te mogen gaan werken op West-Borneo de Generale Synode heeft mogen bereiken. Een mensch zou zoo zeggen dat niets vanzelfsprekender was dan dit. Maar dat is blijkbaar niet zoo, gezien de moeite die het gekost heeft om

ieder ervan te overtuigen, dat we nog zooiets als de Z.O. hebben en die dan ook hebben na te leven, wat voor bezwaren we dan ook wellicht mogen hebben tegen die bestaande Z.O. Dat die op de helling moet en moet worden herzien ligt in den aard der zaak. Ook in de gebonden kerken heeft men te maken met een herziening van de Z.O. Maar zoolang de huidige niet door de kerken in synode bijeen van tafel is genomen is ieder gebonden aan en verplicht tot naleving van deze Z.O.

En wanneer we nu de rapporten lezen dan zien we hoe er pogingen zijn aangewend om de heele zaak te beslissen buiten de Generale Synode om.

Bij voorbaat willen we wel opmerken dat we het geheel eens zijn met de handelwijze van de friesche kerken, welke volkomen correct en loyaal is geweest. Ze hadden volkomen gelijk door er voor te strijden dat de Generale Synode over de zaak van een eventueel nieuw zendingsterrein zou hebben te beslissen.

Laat ons tot recht inzicht in deze kwestie uit het rapport een en ander aanhalen en bespreken.

Op blz. 3 blijkt dat West-Borneo eerst werd aangeboden aan de Vereenigde Zendingcorporaties, aan wat we in de wandeling gelieven te noemen „Oegst-geest“. Deze lieten weten, dat ze niet in staat waren een gebied er bij te nemen. De deputaten van de gebonden kerken lieten zich in dezen zin uit, dat zij dit terrein er alleen bij zouden nemen, als niemand anders zich meldde.

Op initiatief van den Nederlandschen Zendingraad werd toen het aanbod gericht door bemiddeling van den quæstor van onze deputaten aan het college van generale deputaten voor de zending onzer kerken.

Deze hebben toen aan den secundus-deputaat voor Friesland de opdracht meegegeven, dat Friesland zich verder op deze zaak zou beraden, zich met de betreffende instanties in verbinding zou stellen en eventuele verdere voorbereidende en informatische werkzaamheden zou verrichten. Het is noodzakelijk te letten op den inhoud van deze opdracht. Zoo en niet anders is door de vergadering van zendingsoordputaten geadviseerd. Het bleek ter vergadering, dat men in Friesland veel voelde om een nieuw terrein te gaan bearbeiten en toen men hoorde van West-Borneo had men hier wel ooren naar. Maar het ligt in den aard der zaak, dat deputaten alleen maar konden vragen aan de friesche kerken deze zaak nader te onderzoeken en dan weer opnieuw te komen om advies.

Maar wanneer we nu lezen van den gang van zaken op de cl. Leeuwarden van 14 Jan. 1948, dan treft ons een wonderlijke vraag: „Is het juist geweest, dat de generale zendingsoordputaten het nieuwe zendingsterrein in handen van Friesland hebben gelegd?“ Men vraagt zich af hoe deze op zichzelf juiste vraag kon worden gesteld? De deputaat voor Friesland had toch wel verteld, dat Friesland alleen voorbereidende werkzaamheden had te verrichten? Natuurlijk hebben de zendingsoordputaten dat terrein niet in handen gelegd van de friesche kerken. Daartoe waren ze niet bevoegd, en ze hebben het eenvoudig ook niet gedaan. We willen onze bevreemding uitspreken over deze vraag, die overbodig zou zijn geweest indien de boodschap van deputaten goed was overgebracht.

Op diezelfde vergadering komt dan art. 1 van de Z.O. in bespreking, welk artikel toch zegt dat de Generale Synode het zendingsterrein bepaalt. Kunnen, zoo luidt de vraag terecht, de kerken of deputaten zomaar een terrein aanvaarden? De classis besluit nu, en we zijn erg blij met dat besluit, te overleggen o.a. met de zendingsoordputaten of, en zoo ja, hoe de zaak van het verkrijgen van een nieuw terrein afhankelijk moet af kan worden op een zoo spoedig mogelijk bijeen te roepen Generale Synode.

Nu komen wonderlijke uitspraken. Want op de classisale vergadering van 11 Febr. 1948 concentreert zich de bespreking met enkele aanwezige zendingsoordputaten vooral op art. 1 (redactie 1939, art. 2a) van de Z.O.

Dit artikel blijkt een moeilijkheid op te leveren. Er klinken stemmen om, gezien den nood, maar te gaan buiten dit artikel om. De vrees is er, dat men, formalistisch redeneerende en handelende, het terrein zou verspelen.

Generale deputaten merken nu op dat huns inziens de Z.O. sterk hiërarchisch en „synodocratisch“ is. Ze „moet noodig op de helling, alle zendingsoordactiviteit van de plaatselijke kerken wordt er door lamgelegd“. Ook werd opgemerkt, dat de deputaten zelf de Z.O. ook niet al te ernstig nemen.

Ja, dat staat er werkelijk. Anders zou geen mensch dat kunnen gelooven. Maar ik vraag me toch af hoe zoo iets mogelijk is. Wanneer is dat dan gebleken? Wie hebben dat gezegd? Stel u voor dat generale deputaten zich niet zouden storen aan de Z.O. Niemand mag breken de voor het aangezicht des Heeren gemaakte afspraken (Zendingsoorde), of zelfs de, naar de meening der classis toch naar het Woord des Heeren gegeven: Kerkwet, zegt de cl. Leeuwarden in haar schrijven van 16 Febr. 1948 aan de kerken in Friesland en Groningen. Volkomen terecht. En we noteeren met dankbaarheid de opmerking dat, wanneer de Z.O. niet wordt nageleefd er een chaos komt. Zeker, het is hard noodig dat de kerken uit het geheele land zich gaan beraden over de Z.O., maar het is een eisch van goede trouw, dat zoolang zelfs geen voorstel tot wijziging van de Z.O. op de meerdere vergaderingen had gediend, men zich had te houden aan de bestaande Z.O. Dat zijn vanzelfsprekende dingen, zou men zoo